

'Apotheek Oey' beschrijft de familiegeschiedenis van Oey Tjeng Sit en Liesje Oey-de Vita die met hun kinderen eind jaren vijftig een huis betrokken op de Prinsengracht in Amsterdam boven de zaak die later bekend werd als Apotheek Oey. Het boek vertelt de opmerkelijke geschiedenis van een apotheker die veel meer kunstenaar was dan farmaceut en een vrouw die ondanks haar wetenschappelijke capaciteiten op de universiteit ten onder ging aan onoverkomelijke democratiserings-perikelen en de gevolgen van een zware depressie.

Het verhaal toont de uiteenlopende afkomst van Sit en Liesje, hij een Javaanse Chinees die in 1938 naar Nederland kwam om geneeskrachtige planten te bestuderen, maar vooral om beeldend kunstenaar te worden, zij een Portugees Joods meisje uit Haarlem dat naar Amsterdam kwam om Nederlands te studeren. Haar vader, uitgever van de eerste Theatergids in Amsterdam was een bekende figuur in het Amsterdamse culturele leven. In 1898 was hij als verslaggever aanwezig was bij het J'Accuse-proces tegen Emile Zola. Toen hij 70 jaar was, verwelkomde hij de geboorte van zijn dochter Liesje.

Sit gaat farmacie studeren, maar begeeft zich vooral in de wereld van de beeldende kunst en literatuur, hij leest liever romans dan chemieboeken, tekent en schaakt liever dan dat hij studeert. In de oorlog ontmoet hij Willem Frederik Hermans die gedurende 25 jaar zijn beste vriend zou zijn. Beiden hebben de nodige problemen met het combineren van studie, werk en kunstenaarschap, maar vinden elkaar in de wereld van kunst en literatuur.

Liesje komt als studente Nederlands terecht in de wereld van ambitieuze neerlandici zoals beschreven in 'Bij Nader Inzien' van J.J. Voskuil die beheerst wordt door avondenlang intellectueel spierballenvertoon en verbale krachtmetingen.

Sit en Liesje ontmoeten elkaar in 1952 in het studentenbolwerk en bioscoop Kriterion waarboven ze een kamer betrekken, met amper ruimte om samen te wonen, laat staan met een niet geplande tweeling.

Na 20 jaar studie kan Sit een apotheek overnemen op de Prinsengracht en krijgt Liesje een baan als wetenschappelijk medewerker bij het Instituut voor Neerlandistiek aan de Universiteit van Amsterdam.

De apotheek wordt het centrum van de oude Amsterdamse volkswijk, de Jordaan, die door het grote verval van veel woningen een ongekennde uittocht zou meemaken. Begin jaren 60 is daar nog geen sprake van en stroomt de apotheek dagelijks vol met de bewoners van deze straatarme wijk van Amsterdam die het platste dialect spreken. De dames van de grachtengordel die eveneens verschijnen zorgen voor een kleurrijke clientèle.

Sit beheerde de apotheek zo goed en zo kwaad als het ging, maar was vanaf het begin af aan vooral bezig met zijn beeldende kunst, de apotheek was een noodzakelijke bijzaak.

De etalage wordt omgebouwd tot kunstuimte waar Oey en zijn vrienden, evenals buurtgenoten exposeren, hetgeen Oey de bijnaam van nestor van de Amsterdamse window-art bezorgt.

Boven de apotheek bevindt zich de huiskamer van familie Oey met het mooiste uitzicht van Amsterdam op het kruispunt van Prinsengracht en Leliegracht. Het is al gauw een salon waar menig bohemien van de Amsterdamse kunstwereld ontvangen wordt. Schrijvers en dichters als W.F. Hermans, Bert Schierbeek en Hans Faveray, kunstenaars als Mauk Escher, Jan Roeland, en Peter Vos, de fotografen Dolf Toussaint en Koen Wessing, neerlandici, historici, communisten en hoogleraren weten de weg naar Apotheek Oey te vinden.

Als gevolg van politiek-maatschappelijke ontwikkelingen slaat vanaf 1968 bij het instituut waar Liesje werkt de democratisering toe. Professor Hellinga, die Liesje gedurende haar carrière heeft gecoacht, ruimt het veld en Liesje staat praktisch alleen in haar strijd om het onderwijs te redden van modieuze veranderingen. Die strijd wint ze niet en ze komt begin jaren 70 terecht in een diepe depressie, nog verergerd door een huwelijks crisis. De komende zes jaar zou Liesje doorbrengen in negen psychiatrische inrichting die net als de universiteiten niet ontkomen aan de vernieuwingsdrift die in de jaren zeventig gemeengoed is.

Liesje zou verschillende zelfmoordpogingen afwisselen met opnames in weer een volgende kliniek. Sit probeerde een huishouden met een nog schoolgaande zoon zo goed mogelijk te combineren met een kwijnende apotheek, een bloeiend kunstenaarschap en een depressieve vrouw. Mijn tweelingzuster en ik ontspringen met een schooldiploma de dans, maar broer Alexander krijgt de volle laag met een dadaïstische vader en een suïcidale moeder. Terwijl het einde van Apotheek Oey wegens belastingperikelen en schulden nadert, komt Liesje eindelijk thuis en heeft Sit zijn naam als kunstenaar in Amsterdam definitief gevestigd. Liesje gaat weer aan het werk en publiceert haar magnum opus *Academie en Schouwburg* in 1983. Dan slaat opnieuw het noodlot toe in de vorm van de ziekte ALS waar Liesje na twee jaar aan bezwijkt. In 1987 is de apotheek al lang verkocht, nu moet Sit ook het huis zelf verkopen wegens torrenhoge schulden. Intussen blijft hij rustig voortwerken aan een uitgebreid oeuvre van collages, assemblages, performances en boeken. Zonder huis zwerft Sit langs vrienden waar hij weken en maanden verblijft in afwachting van een onderkomen en een reis naar China. Daar is het allemaal niet meer van gekomen. Later in dat jaar wordt Oey aangereden op de fiets. Hij overlijdt in november 1987.

‘Apotheek Oey’ werpt een blik op de kleinste en rumoerigste apotheek van Amsterdam, waarboven mijn ouders hun vrienden ontvingen in een wereld van kunst en wetenschap. Het is ook het verhaal van de wurggreep van de nieuwe tijd, het vertelt hoe ludieke Provo-acties in de stad op universiteiten en inrichtingen overgaan in een verstikkende mix van ideologisch fanatisme en opportunistisch egoïsme.

Het vertelt ook hoe een laconieke apotheker ondanks alles een belangrijk kunstenaar werd in Amsterdam en hoe zijn vrouw, een toegewijd en gerespecteerd universitair docent, ten prooi viel aan democratie en depressie. Het laat ook zien hoe lastig het is om als kind van een bohemien gezin een eigen weg te leren vinden. En hoe het noodlot uiteindelijk toesloeg en een einde maakte aan een apotheek waar de verbeelding aan de macht was.